svt.se

Inrikes

Läkaren: ”Sluta normalisera smärta hos kvinnor”

2 timmar sedan

Matts Olovsson, professor och överläkare vid Endometrioscentrum i Uppsala. Foto: TT/SVT

Trots ökad kunskap om sjukdomen endometrios så avfärdas många kvinnor som söker vård. Drabbade kan få höra att det gör ont att vara kvinna eller att det ”sitter mellan öronen”, säger överläkare Matts Olovsson.

Ungefär var tionde kvinna drabbas av endometrios, som lite förenklat kan beskrivas som ”baklängesmens”. Sjukdomen leder till att en del av blodet kommer ut i bäckenhålan och kan kan sedan orsaka att celler från livmoderslemhinnan börjar växa tumörartat på olika organ, vilket kan leda till kronisk smärta och svåra skador.

Trots att sjukdomen uppmärksammats på senaste tiden, **bland annat av SVT Nyheter** [http://www.svt.se/nyheter/vetenskap/kvinnosjukdomen-som-ignoreras-av-varden], så är okunskapen kring sjukdomen ett stort problem. Det säger Matts Olovsson, professor och överläkare vid Endometrioscentrum i Uppsala.

– Man normaliserar att det gör ont att vara kvinna. Kvinnor får höra det av sin mamma och mormor och av vården att mensvärk gör ont. Men som kvinna ska man inte behöva ha så ont vid mens att man ligger i fosterställning och inte kan kliva upp trots att man får starka smärtstillande eller ha ont vid samlag. Det måste sluta normaliseras. Jag har hört det så många gånger, säger han med en suck och fortsätter:

– Hade det drabbat medelålders män hade det hänt mycket mer på forskningsfronten.

Får höra att det ”sitter mellan öronen”

Att endometrios avfärdas som ”vanlig mensvärk” eller som att smärtan har psykologiska förklaringar är inte ovanligt. Och att det är just unga kvinnor som drabbas är en del i att så många avfärdas, menar Olovsson.

– Det handlar ofta om unga kvinnor som ser friska ut på utsidan. Man kanske gör en undersökning utan att direkt se något och sedan blir kvinnan avfärdad med att det sitter mellan öronen.

Även om det inte nödvändigtvis handlar om endometrios så är det viktigt att ta smärtan på allvar, understryker Matts Olovsson.

– Smärta kan man ha av psykologiska skäl, men man ska inte utgå från att det är så i särskilt många fall. Det grundläggande felet är att inte tro på att den här människan som kommer och berättar om sin smärta.

Matts Olovsson hoppas att en ökande kunskap medför att fler drabbade kvinnor tas på allvar när de söker vård. Men fortfarande avfärdas allt för många, konstaterar han.

– Det är inte alltid så lätt att få hjälp. Kunskapsläget är inte det bästa och symptomen känns inte alltid igen.

”Ge inte upp”

För att verkligen säkerställa att det handlar om endometrios behövs en operation. Men med rätt kunskap räcker det ofta med en gynundersökning och en beskrivning av symptomen.

– Man kan komma ganska nära sanningen på det viset, vi brukar nöja oss med det för att starta behandling, säger Matts Olovsson.

Hans bästa råd är att söka rätt vård – och kanske det viktigaste: Att inte ge upp.

– Man ska söka sig till en gynekolog, där har man störst chans att hamna rätt. Allmänläkare är duktiga på mycket men kanske inte just endomterios av förklarliga skäl. Blir man avfärdad så ska man söka sig vidare, man får inte ge sig.

Läs mer om endometrios och hur du får hjälp här!

[http://www.akademiska.se/sv/Genvagar/Vardgivare/Hogspecialiserad-vard-pa-Akademiska/Hogspecialiserad-vard---verksamhet/Endometrioscentrum/]

ENDOMETRIOS

Endometrios innebär att livmoderslemhinnevävnad växer utanför livmoderhålan. Detta kan bland annat orsaka inflammation, smärta, svullnad och ärrbildning och organdestruktion. Endometrios ökar även risken för äggstockscancer och infertilitet.

Endometrios är en ärftlig sjukdom. Symptomen kommer ofta i tonåren. Den medicinska behandlingen består dels av smärtstillande mediciner och dels av hormonmediciner. Ibland krävs det kirurgi för att ta bort endometrioshärdarna och för att åtgärda tex förträngning av tarm och urinledare.

SÖK HJÄLP OM DU HAR:

* Så svår smärta vid mens att värktabletter inte hjälper

* Återkommande frånvaro från skola och arbete på grund av menssmärta

* Kronisk buksmärta

* Djup smärta vid samlag

* Smärta när du bajsar

* Urinvägsrelaterade besvär, måste kissa ofta, smärtor eller obehag från urinblåsa eller urinrör

Anna H Svensson **anna.h.svensson@svt.se** [mailto:anna.h.svensson@svt.se]

Publicerad: 25 februari 2015 - 13:06
Uppdaterad: 25 februari 2015 - 15:18

Mer Inrikes

TILL INRIKES

Mer Nyheter

TILL NYHETER

svt.se

Kontakta SVT Nyheter [//svt.se/nyheter/sa-kontaktar-du-svt-nyheter] | Tjänstgörande redaktör: **Hasse Burström** [mailto:hans.burstrom@svt.se] | **© Sveriges Television AB**